

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**Факультет аудіовізуального мистецтва
Кафедра аудіовізуальних медіа та медіакомунікацій**

ОСНОВИ ЕКРАННОЇ ТВОРЧОСТІ ВЕДУЧОГО І ВІДЕОБЛОГЕРА

**Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю
В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»
ОП "Ведучий аудіовізуальних проєктів, відеоблогер"**

Харків, 2026

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 13 від 30.03.2026 р.)

Рецензенти:

Лисенкова В.В. завідувачка кафедри мистецтвознавства, доктор філософських наук,
доцент

Літинська Ю. В. завідувачка кафедри телерепортерської майстерності, заслужений
журналіст України

Укладач:

Коваленко Ю. Б. доцент кафедри аудіовізуальних медіа та медіакомунікацій, кандидат
мистецтвознавства, доцент

Основи екранної творчості ведучого і відеоблогера : програма та навч.-метод. матеріали до курсу для здобувачів вищої освіти першого (бакалавр.)
О-75 рівня, спец. В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво», ОП
«Ведучий аудіовізуальних проєктів, відеоблогер» / М-во культури України,
Харків. держ. акад. культури, Ф-т аудіовізуал. мистецтва, Каф.
аудіовізуальних медіа та медіакомунікацій ; уклад. Ю. Коваленко. Харків :
ХДАК, 2026. 18 с.

Навчальний курс «Основи екранної творчості ведучого і відеоблогера» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти базових знань і навичок створення аудіовізуального контенту в умовах сучасного медіасередовища. Основну увагу зосереджено на опануванні мови екрану, виражальних засобів аудіовізуального мистецтва та принципів побудови екранного образу ведучого. У процесі навчання розглядаються ключові елементи екранної творчості: кадр, план, ракурс, композиція, світло, звук, монтаж, а також основи драматургії відеоблогу та короткого аудіовізуального твору. Значну увагу приділено розвитку екранного мислення, формуванню навичок роботи перед камерою, використанню голосу, міміки та невербальних засобів комунікації. Окремий акцент зроблено на особливостях створення контенту для сучасних цифрових платформ (YouTube, TikTok), що визначають нові формати та способи взаємодії з аудиторією. Курс поєднує теоретичний матеріал із практичними завданнями, спрямованими на поетапне створення власного аудіовізуального продукту — від ідеї та сценарію до зйомки, монтажу та презентації. Передбачено виконання індивідуальних і групових проєктів, розвиток навичок критичного аналізу медіатекстів і рефлексії власної творчої діяльності. Навчальна дисципліна орієнтована на формування професійних компетентностей у сфері аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва, зокрема здатності створювати художньо цілісний медіапродукт, застосовувати сучасні технології виробництва відеоконтенту, працювати в команді та дотримуватися етичних і правових норм медіадіяльності.

УДК 070:752.2-051](073)

© Харківська державна академія культури, 2026 р.

© Коваленко Ю. Б., 2026 р.

Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»	Обов’язкова	
	Напрямок підготовки В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>не передбачено</i>	Освітня програма Відеоблогінг і телерепортерство	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150 год.		1	
		Семестр	
		1	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 10	Ступінь: бакалавр	Лекції	
		10 год.	
		Практичні, семінарські	
		34	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		100 год.	
		Індивідуальні заняття: 6	
Вид контролю: іспит.			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить – для денної форми навчання — 50/100.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Основи екранної творчості ведучого і відеоблогера» є початковим практично-теоретичним курсом, який розкриває базові поняття та інструменти створення аудіовізуального контенту. Дисципліна знайомить студентів із мовою екрану, принципами побудови кадру та сцени, монтажною логікою, роллю світла та звуку у відео, основами драматургії відеоблогу, сучасними форматами медіаконтенту та розвитком екранного образу ведучого. Курс поєднує теоретичні знання з практичними завданнями, що спрямовані на формування творчих та технічних навичок для подальшої професійної діяльності у сфері відеоблогінгу та телерепортерства.

Обсяг дисципліни – 5 кредитів (150 годин), з яких 50 годин аудиторних (10 лекційних та 34 практичних занять, 6 годин індивідуальної роботи) та 100 годин самостійної роботи.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Програма нормативної навчальної дисципліни циклу практичної професійної підготовки «Основи екранної творчості ведучого і відеоблогера» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Ведучий аудіовізуальних проєктів, відеоблогер» підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю В1 «Аудіовізуальне мистецтво та

медіавиробництво», галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» за першим (бакалаврським) рівнем.

Мета курсу – сформувати у здобувачів базові знання та практичні навички, необхідні для розуміння та створення аудіовізуального контенту. Ознайомити з мовою та прийомами екранної творчості, навчити працювати з кадром, планами, ракурсами, світлом, звуком та монтажем. Розвинути вміння будувати драматургію відеоблогу та екранний образ ведучого, а також сформувати етичне ставлення до створення медіапродукції та дотримання авторського права.

Предметом курсу є закономірності створення та виразні засоби екранної творчості, процеси формування аудіовізуального твору від ідеї до реалізації, а також розвиток екранного образу ведучого.

Курс охоплює базові елементи мови екрану – кадр, план, ракурс, композицію, світло, звук, монтаж, драматургію – та їх використання для створення сучасного медіаконтенту (відеоблогів, коротких сюжетів, репортажів).

У результаті вивчення дисципліни студент повинен сформувати наступні **загальні та фахові компетентності**:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК02. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК08. Здатність працювати у команді.

ЗК09. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК010. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК011. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК013. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК014. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК02. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності.

ФК03. Здатність спостерігати, відбирати, компонувати та формувати виразні рівні аудіовізуального твору.

ФК04. Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва.

ФК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням міждисциплінарних зв'язків.

ФК07. Здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.

ФК08. Здатність збирати, аналізувати та синтезувати художню інформацію і застосовувати її у практичній діяльності.

ФК09. Здатність здійснювати ділову комунікацію.

ФК10. Здатність здійснювати режисерську та звукорежисерську діяльність у сфері аудіовізуального мистецтва.

ФК11. Здатність використовувати засоби масової інформації для популяризації та просвітництва аудіовізуальної культури.

ФК12. Здатність застосовувати традиційні й інноваційні технології творчо-виробничої діяльності.

Навчальна дисципліна передбачає формування наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Володіти методами та прийомами редакторсько-сценарної, продюсерської, режисерської, операторської, звукорежисерської діяльності при створенні аудіовізуальних творів.

- ПРН 2. Володіти методами та навичками роботи з монтажною технікою та програмним забезпеченням.
- ПРН 3. Володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням.
- ПРН 4. Володіти методами та навичками роботи зі звукозаписувальною та звуковідтворювальною технікою.
- ПРН 5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.
- ПРН 6. Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіовізуальних творів різних видів і жанрів.
- ПРН 7. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.
- ПРН 13. Виявляти високий рівень мовленнєвої культури, артистизм.
- ПРН 15. Вміти спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ПРН 16. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами, усно та письмово.
- ПРН 17. Збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій.

Згідно з **програмними результатами** вивчення дисципліни, студент:

розуміє базові поняття та принципи екранної творчості, володіє основами мови екрану;

уміє будувати кадр та сцену, застосовувати плани, ракурси, композицію, світло та звук як виразальні засоби аудіовізуального мистецтва;

знає основи монтажною логіки та драматургії відео, уміє визначати види монтажу та їх вплив на сприйняття глядача;

розробляє простий сценарій та розкадровку для відеоблогу або короткого аудіовізуального твору;

здатний створювати та презентувати власний відеоконтент (блог, сюжет, мінірепортаж) з урахуванням технічних та творчих вимог;

розвиває екранний образ ведучого, працює над голосом, мімікою та невербальними засобами комунікації у кадрі;

володіє базовими навичками роботи з сучасними медіаплатформами (YouTube, TikTok, стрімінгові сервіси) та розуміє специфіку контенту для різних аудиторій;

дотримується етичних і правових норм у створенні та поширенні аудіовізуальних творів;

здатний працювати в команді, брати участь у колективному аналізі відеоробіт та давати конструктивний зворотний зв'язок.

Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною рейтинговою шкалою.

Основним критерієм успішності вивчення здобувачем освіти навчальної дисципліни є отримання ним не менш як 60 балів зі 100 за сукупністю всіх видів навчальної діяльності.

До підсумкової оцінки входять:

участь у практичних заняттях та виконання завдань під час аудиторної роботи;

активність у форумах Moodle (дискусії, есе, коментарі до робіт одногрупників);

виконання індивідуальних завдань (сценарій, відеоролик, письмова рефлексія);

самостійна робота (підготовка матеріалів, творчих і аналітичних завдань, розміщення у Moodle);

підсумковий іспит, що включає теоретичну частину (тестування, відкриті запитання) та практичну частину (захист власного відеопроєкту).

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	Критерій оцінювання
90 – 100	A	відмінно	Здобувач повністю засвоїв усі теми курсу, передбачені програмою дисципліни. Вільно орієнтується в засобах виразності та жанрах екранної творчості. Виконав усі практичні та індивідуальні завдання на високому рівні, демонструє творчу креативність та технічну грамотність. У створених відеороботах грамотно реалізує задум, чітко вибудовує драматургію та володіє логікою побудови твору. Активно бере участь у форумах, дискусіях та колективному аналізі робіт.
82-89	B	добре	Здобувач засвоїв теми курсу та виконав усі завдання, але допускає незначні неточності у використанні засобів виразності. Демонструє добрий рівень розуміння жанрів та технологій аудіовізуального мистецтва. У відеороботах є творча ідея та логіка побудови, але деякі технічні або драматургічні рішення потребують удосконалення. Бере активну участь у практичних заняттях і дискусіях.
74-81	C		Здобувач засвоїв більшість тем курсу, але володіє знаннями та навичками на середньому рівні. Орієнтується у жанрах та виразних засобах, проте допускає помилки у їх застосуванні. Виконав усі завдання, але не в повному обсязі або з технічними недоліками. У відеопроєктах частково реалізує задум, не завжди дотримується логіки побудови та естетичних вимог.
64-73	D	задовільно	Здобувач засвоїв програмний матеріал фрагментарно. Має поверхневе розуміння жанрів і засобів виразності, невпевнено користується технічними інструментами. Виконує завдання з численними помилками, не завжди дотримується вимог до структури та змісту відеопроєкту. Проявляє низький рівень самостійності та творчості.
60-63	E		Здобувач продемонстрував мінімальний рівень знань і навичок. Частково розуміє програмний матеріал, але не вміє повноцінно працювати з жанрами та засобами екранної мови. Виконує відеозавдання на базовому рівні, не приділяє уваги якості та деталям.
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач не засвоїв більшість тем курсу та не оволодів основами техніки створення аудіовізуальних творів. Відеопроєкти виконані на низькому рівні, не відповідають вимогам завдання. Не вміє послідовно та логічно передавати інформацію через відео.

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент не відвідував заняття без поважних причин та не засвоїв жодної з тем курсу. Завдання не виконані, відсутні базові знання та навички у сфері екранної творчості.
------	---	--	---

Для складання іспиту студент має набрати не менше 60 балів загалом.

Якщо студент набирає 35–59 балів, йому надається можливість повторного складання іспиту.

Якщо студент має 0–34 бали, дисципліна вважається не засвоєною, і він повинен пройти курс повторно.

Методами демонстрування результатів навчання є

Презентація власних відеопроєктів (відеоблогів, коротких сюжетів, міні-репортажів) під час практичних занять та підсумкового захисту.

Публічний захист творчих робіт з поясненням концепції, драматургії, використаних технічних і художніх засобів.

Онлайн-демонстрація робіт у Moodle – завантаження відео, фотосерій, сторібордів та сценаріїв з можливістю коментарів однокласників і викладача.

Форуми-дискусії у Moodle як майданчик для представлення есе, ідей та взаємного фідбеку.

Презентації у форматі PowerPoint чи Google Slides, які супроводжують пояснення власного проєкту.

Самостійне портфоліо студента – збірка найкращих робіт курсу для демонстрації особистого прогресу та розвитку.

Тестування та усні відповіді для підтвердження теоретичних знань і розуміння ключових понять курсу.

Підсумкова форма контролю - іспит.

Курс складає 16 тижнів теоретичної/практичної підготовки, має 10 тем.

Програма навчальної дисципліни

1. Вступ до екранної творчості

Зміст:

Ознайомлення студентів із завданнями курсу, поняттями «екранна творчість», «аудіовізуальний твір», «екранна мова». Роль екранної творчості в сучасних медіа та креативних індустріях. Специфіка аудіовізуального мислення та професійні напрями у сфері медіавиробництва.

Ключові поняття: кадр, сцена, монтаж, образ, екранне мистецтво, аудіовізуальний контент.

Практика: форум-знайомство «Про себе як ведучого» + есе «Що для мене екранна творчість».

2. Екранний образ і кадр: основи побудови візуального образу

Зміст:

Структура екранного образу: зовнішність, стиль, мова, поведінка в кадрі. Психологія сприйняття образу глядачем. Кадр як основна одиниця екранного твору, композиційні принципи та засоби виразності.

Ключові поняття: екранний персонаж, візуальна айдентика, композиція, центр уваги.

Практика: створення серії фото з різними образами ведучого, аналіз результатів у групі.

Самостійна робота: аналітичне есе про екранний образ відомого блогера/ведучого.

3. План, ракурс, точка зйомки як засоби кіномови

Зміст:

Види планів: крупний, середній, загальний та їх драматургічна функція. Ракурси та точка зйомки як засіб вираження. Вплив вибору плану на емоційне сприйняття відео.

Ключові поняття: кіномова, крупність, перспектива, суб'єктивна камера.

Практика: фотосерія з 6 кадрів різних планів і ракурсів.

Самостійна робота: пояснення функції кожного кадру у власній серії.

4. Монтажна логіка та види монтажу

Зміст:

Принципи монтажного мислення. Види монтажу: лінійний, паралельний, асоціативний.

Правило 180° та безперервність дії. Ритм та темп монтажу.

Ключові поняття: монтажна склейка, ритм, динаміка, логіка переходів.

Практика: створення монтажного фрагмента з 5 кадрів у простій програмі.

Самостійна робота: аналіз монтажних прийомів у фрагменті фільму чи блогу.

5. Побудова сцени

Зміст:

Сцена як драматургічна одиниця. Вибір місця зйомки, реквізиту, акторів (ведучого). Робота з розкадровкою: візуальне планування сцен. Логіка розвитку дії.

Ключові поняття: сцена, сторіборд, драматургія, конфлікт.

Практика: створення розкадровки сцени з 6–8 кадрів.

Самостійна робота: розробка короткого сценарію майбутнього відеоблогу.

6. Звук та музика у відео: роль і функції

Зміст:

Функції звуку у відео: інформаційна, емоційна, структурна. Робота з голосом, шумами, музикою. Основи саунд-дизайну для блогів та коротких відео.

Ключові поняття: саунд-дизайн, синхрон, атмосфера, фон, шум.

Практика: запис голосу та шумів, створення звукової сцени (30 секунд).

Самостійна робота: аналіз звуку в обраному відеоблозі (опис мінімум 1 сторінка).

7. Драматургія відеоблогу та короткого аудіовізуального твору

Зміст:

Структура відеоблогу: зав'язка, розвиток дії, кульмінація, завершення. Цільова аудиторія та стиль подачі. Роль наративу у відео.

Ключові поняття: сюжет, конфлікт, кульмінація, наратив, персонаж.

Практика: розробка концепції блогу та короткий пітчінг ідеї.

Самостійна робота: написання структури відеоблогу та опису аудиторії.

8. Екранна мова ведучого: голос, міміка, невербальні засоби

Зміст:

Роль ведучого як ключового елемента відеоблогу. Голос як інструмент впливу: дикція, інтонація, темп. Мова тіла та невербальні засоби комунікації. Психологія роботи перед камерою.

Ключові поняття: дикція, невербальна комунікація, акторська пластика.

Практика: тренінг «Ведучий у кадрі» (короткі виступи на камеру).

Самостійна робота: відеозапис власного виступу з подальшим самоаналізом.

9. Сучасні медіа та формати контенту (YouTube, TikTok, стрімінг)

Зміст:

Огляд сучасних платформ і форматів відеоконтенту. Тренди YouTube та TikTok. Відмінності телевізійного та онлайн-контенту. Можливості монетизації та розвитку власного каналу.

Ключові поняття: алгоритм платформи, контент-план, стрімінг, медіаєкосистема.

Практика: аналіз популярного блогу на вибраній платформі.

Самостійна робота: дослідження трьох сучасних форматів з описом їхніх особливостей.

10. Підсумкова лекція: інтеграція знань і розвиток навичок у майбутніх проєктах

Зміст:

Підсумок курсу. Інтеграція всіх здобутих знань та навичок у створенні фінального відеоблогу. Обговорення перспектив розвитку особистого стилю та професійної діяльності.

Практика: перегляд і презентація фінальних робіт студентів.

Самостійна робота: підготовка письмового звіту про власний прогрес та план розвитку на наступний семестр.

Структура навчальної дисципліни

	Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Лекцій ні	Практ.	Інд.	Сам. робота
1	Вступ до екранної творчості.	8	1	2		10
2	Екранний образ і кадр: основи побудови візуального образу.	10	1	4		10
3	План, ракурс, точка зйомки як засоби кіномови.	9	1	4		10
4	Монтажна логіка та види монтажу.	11	1	4		10
5	Побудова сцени.	10	1	4	1	10
6	Звук та музика у відео: роль і функції.	10	1	4		10
7	Драматургія відеоблогу та короткого аудіовізуального твору.	8	1	4	1	10
8	Екранна мова ведучого: голос, міміка, невербальні засоби.	8	1	4		10
9	Сучасні медіа та формати контенту (YouTube, TikTok, стрімінг).	8	1	4	1	10
10	Підсумкова лекція: інтеграція знань і розвиток навичок у майбутніх проєктах.	8	1		3	10
	Всього	150	10	34	6	100

Теми практичних занять

№ з/п	Тема	
1.	Ознайомлення з технікою: смартфон, камера, стабілізатор.	2
2.	Основи кадрування: правила третин, головний об'єкт, глибина кадру.	2
3	Практика планів: крупний, середній, загальний.	2
4	Ракурси та перспективи зйомки.	2
5	Зйомка руху: панорама, слідувальний кадр, динаміка.	2
6	Робота зі світлом: природне і штучне освітлення.	2
7	Основи звукозапису: запис голосу, шумів, атмосфери.	2
8	Створення короткого відеофрагмента з синхронним звуком.	2
9	Монтаж: базові склейки, ритм, правила монтажу.	2
	Монтаж діалогу та застосування правила 180 градусів.	
	Робота з титрами та візуальними ефектами.	
	Саунд-дизайн: накладання музики та шумів на відео.	

	Практика репортажу: зйомка короткої події з коментарем ведучого.	
	Розробка ідеї блогу: цільова аудиторія, сценарій, айдентика.	
	Зйомка чернетки блогу та групове обговорення.	
	Аналіз і критичний перегляд робіт студентів.	
	Презентація та обговорення підсумкових проєктів (підготовка до захисту на іспиті).	

Методичні рекомендації до практичних занять

Практичні заняття з дисципліни «Основи екранної творчості ведучого і відеоблогера» спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти системи базових технічних, творчих і аналітичних навичок, необхідних для створення аудіовізуального контенту. Робота студентів передбачає послідовне опанування елементів мови екрану — від технічного ознайомлення з обладнанням до створення цілісного відеопродукту. На початковому етапі здобувачі знайомляться з можливостями знімальної техніки (смартфонів, камер, стабілізаторів), опановують базові налаштування та виконують пробні зйомки, що дозволяє сформулювати уявлення про технічні параметри відеозапису та способи стабілізації зображення.

Подальші заняття зосереджені на розвитку композиційного мислення, зокрема засвоєнні принципів кадрування, використанні правила третин, визначенні головного об'єкта та організації просторової глибини кадру. Значна увага приділяється опануванню різних планів (крупного, середнього, загального) та їх функціональному навантаженню у формуванні емоційного впливу аудіовізуального твору. У процесі виконання практичних завдань студенти також досліджують виражальні можливості ракурсів і точок зйомки, аналізують зміну сприйняття образу залежно від позиції камери та вчаться застосовувати ці засоби відповідно до драматургічного задуму.

Окремий блок занять присвячено роботі з рухом камери, що передбачає відпрацювання панорамних рухів, слідувальних кадрів і динамічної зйомки з урахуванням плавності та ритмічності руху. Важливою складовою є формування навичок роботи зі світлом, зокрема використання природного та штучного освітлення, розуміння напрямку світлових потоків і їхнього впливу на створення образу. Паралельно студенти опановують основи звукозапису, включаючи запис голосу, атмосферних шумів та звукових ефектів, а також принципи забезпечення чистоти звуку та контролю гучності.

Інтеграційним етапом є створення коротких відеофрагментів із синхронним звуком, що передбачає поєднання візуального та аудіального компонентів у єдину цілісну структуру. Значна увага приділяється засвоєнню монтажної логіки, зокрема використанню базових склейок, формуванню ритму відео та дотриманню принципів безперервності дії. Студенти опановують правила монтажу діалогу, зокрема правило 180 градусів, що забезпечує просторову орієнтацію глядача та цілісність екранного простору.

Подальша робота передбачає ознайомлення з елементами постпродакшну, включаючи створення титрів, використання візуальних ефектів та формування звукового оформлення відео за допомогою музики і шумів. Особлива увага приділяється доцільності використання ефектів та їх відповідності загальному стилю аудіовізуального твору. У межах практичних занять студенти виконують завдання з репортажної зйомки, що дозволяє застосувати набуті знання у реальних умовах та відпрацювати навички роботи з ведучим у кадрі.

На завершальному етапі здобувачі розробляють концепцію власного відеоблогу, визначають цільову аудиторію, формують сценарій та візуальну айдентичку проєкту. Зйомка чернеткової версії блогу супроводжується груповим обговоренням, що сприяє розвитку критичного мислення та навичок професійної комунікації. Важливим компонентом навчального процесу є аналіз і критичний перегляд студентських робіт, під час якого здійснюється оцінювання за ключовими параметрами (композиція, звук, монтаж, драматургія) та формулюються рекомендації щодо вдосконалення.

Підсумковим етапом є презентація та обговорення індивідуальних проєктів, що готує студентів до захисту під час іспиту. У процесі презентації здобувачі аргументують власні творчі рішення, демонструють рівень сформованості професійних компетентностей та здатність інтегрувати технічні й художні засоби у створенні цілісного аудіовізуального продукту.

Теми індивідуальних занять

№ з/п	Тема	
1.	Написання сценарію для блогу або короткого сюжету (1 сторінка).	1
2.	Зйомка та монтаж власного ролика (1–2 хвилини).	2
3.	Письмова рефлексія з аналізом власної роботи.	3

Методичні рекомендації щодо виконання індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання з дисципліни «Основи екранної творчості ведучого і відеоблогера» спрямовані на закріплення теоретичних знань і розвиток практичних навичок створення аудіовізуального контенту через виконання повного циклу роботи над власним відеопроєктом. Вони передбачають послідовне проходження основних етапів аудіовізуального виробництва: від формування ідеї та написання сценарію до реалізації відеопродукту та його рефлексивного аналізу.

Під час виконання першого завдання — написання сценарію для блогу або короткого сюжету — здобувач має сформулювати чітку ідею майбутнього відео, визначити його тему, мету та цільову аудиторію. Сценарій повинен містити структуровану побудову матеріалу (вступ, основну частину, завершення), передбачати наявність логіки розвитку дії та елементів драматургії (конфлікт, кульмінація, розв'язка або акцент). Важливо враховувати формат відео, особливості платформи розміщення та стиль подачі матеріалу. Рекомендується використовувати просту, чітку мову, уникати перевантаження тексту та передбачати можливість візуалізації кожного елементу сценарію.

Друге завдання передбачає зйомку та монтаж власного відеоролика тривалістю 1–2 хвилини на основі розробленого сценарію. У процесі виконання студент має застосувати набуті знання з композиції кадру, використання планів і ракурсів, роботи зі світлом і звуком, а також базові принципи монтажу. Особливу увагу слід приділити якості зображення та звуку, логіці побудови відеоряду, ритму та цілісності аудіовізуального матеріалу. Важливо дотримуватися єдиного стилю, уникати технічних помилок (різких переходів, нестабільності кадру, неякісного звуку) та забезпечити зрозумілість і завершеність відеопродукту. Монтаж має підсилювати зміст, а не ускладнювати його сприйняття.

Третє завдання — письмова рефлексія — спрямоване на розвиток здатності до критичного аналізу власної творчої діяльності. У процесі виконання студент повинен проаналізувати етапи створення відео, оцінити відповідність отриманого результату початковому задуму, визначити сильні сторони роботи та виявити проблемні моменти. Рефлексія має містити оцінку використаних технічних і художніх засобів (кадр, звук, монтаж, драматургія), а також власного досвіду роботи перед камерою. Важливо сформулювати висновки щодо подальшого вдосконалення навичок і окреслити можливі напрями професійного розвитку.

Виконання індивідуальних завдань передбачає самостійну організацію роботи, дотримання встановлених термінів та вимог до оформлення результатів. Усі матеріали подаються у відповідному форматі (текстові документи, відеофайли) через електронне навчальне середовище. Оцінювання здійснюється з урахуванням повноти виконання завдання, логіки та якості реалізації задуму, рівня володіння технічними та творчими засобами, а також здатності до аналітичного осмислення власної роботи.

Теми самостійної роботи

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	1. Вступ до екранної творчості. Ознайомлення з основними поняттями курсу, аналіз ролі екранного мистецтва в сучасній культурі. Завдання: підготувати есе на тему «Що для мене екранна творчість» (2–3 сторінки) та знайти приклади сучасних екранних творів (3 посилання з коротким описом).	10
2	2. Екранний образ і кадр: основи побудови візуального образу. Вивчення складових екранного образу: зовнішність, мова, стиль, кольори, айдентика. Завдання: обрати відомого відеоблогера або телеведучого та описати його екранний образ у вигляді короткого аналітичного есе (2 сторінки) з фотоілюстраціями.	10
3	3. План, ракурс, точка зйомки як засоби кіномови. Поглиблене дослідження планів і ракурсів, розуміння їх драматургічної ролі. Завдання: створити фотосерію з 6 кадрів, де продемонстровані різні плани та ракурси, і пояснити функцію кожного кадру (до 1 сторінки коментарів).	10
4	4. Монтажна логіка та види монтажу. Аналіз ролі монтажу у створенні смислу та ритму відео. Завдання: переглянути обране відео тривалістю 3–5 хвилин, визначити типи монтажних склейок та скласти таблицю їх використання (мінімум 8 прикладів).	10
5	5. Побудова сцени. Ознайомлення з принципами побудови сцени, ритму та динаміки у відео. Завдання: створити власний сторіборд із 6–8 кадрів для короткої сцени (наприклад, фрагмента блогу чи міні-репортажу) з коротким описом дії у кожному кадрі.	10
6	6. Звук та музика у відео: роль і функції. Вивчення ролі звуку у формуванні емоційного впливу відео. Завдання: записати три аудіофрагменти — голос, атмосферний шум та ефект — і створити коротку звукову композицію тривалістю 30 секунд. Додати опис функцій кожного звукового елементу.	10
7	7. Драматургія відеоблогу та короткого аудіовізуального твору. Розуміння структури та драматургічних елементів блогу. Завдання: підготувати текстову структуру майбутнього блогу (мінімум 1 сторінка) та коротко описати цільову аудиторію і стиль подачі матеріалу.	10
8	8. Екранна мова ведучого: голос, міміка, невербальні засоби. Практика самоспостереження та розвитку комунікативних навичок. Завдання: записати відео тривалістю 1–2 хвилини з власним виступом на обрану тему. Підготувати письмовий аналіз своїх сильних і слабких сторін у голосі, міміці та невербальній комунікації (1 сторінка).	10
9	9. Сучасні медіа та формати контенту (YouTube, TikTok, стрімінг). Ознайомлення з трендами сучасних медіа та особливостями платформ. Завдання: провести дослідження та скласти огляд трьох сучасних форматів відеоконтенту (наприклад, TikTok-тренди, YouTube-шоу, стрімінгові сервіси). Описати їхні особливості та цільову аудиторію (2–3 сторінки).	10
10	10. Підсумкова тема: інтеграція знань і розвиток навичок у майбутніх проєктах. Узагальнення всіх знань та практичних результатів курсу. Завдання: створити фінальний відеоблог тривалістю 3–5 хвилин, у якому використати знання про кадр, монтаж, звук,	10

	драматургію та екранний образ. Написати короткий звіт про процес створення (до 2 сторінок).	
--	---	--

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота з дисципліни «Основи екранної творчості ведучого і відеоблогера» є важливою складовою освітнього процесу, спрямованою на поглиблення теоретичних знань, розвиток аналітичного мислення та формування практичних навичок створення аудіовізуального контенту. Вона передбачає поступове занурення здобувачів у ключові аспекти екранної творчості — від осмислення її ролі в сучасній культурі до реалізації власного відеопроєкту. Виконання завдань самостійної роботи базується на принципах усвідомленого навчання, творчого підходу та рефлексії власної діяльності.

На початковому етапі студенти осмислюють сутність екранної творчості як культурного феномену, аналізують її функції та значення в сучасному медіапросторі, формулюючи власне бачення у формі есе. Важливо не лише продемонструвати знання основних понять, а й виявити здатність до інтерпретації аудіовізуальних явищ, підкріплюючи свої міркування прикладами сучасних екранних творів. Подальша робота спрямована на вивчення екранного образу як цілісної системи, що включає зовнішні та поведінкові характеристики, стиль, мовлення та візуальну айдентику. Аналізуючи образ відомого ведучого чи блогера, студент має звертати увагу на узгодженість усіх елементів та їх вплив на сприйняття аудиторією.

Важливим етапом є поглиблене дослідження засобів кіномови, зокрема планів, ракурсів і точки зйомки, що реалізується через створення власної фотосерії. У процесі виконання цього завдання здобувач має усвідомити функціональне значення кожного кадру та навчитися аргументувати вибір візуальних рішень. Наступний блок завдань передбачає аналітичну роботу з відеоматеріалом, під час якої студенти досліджують монтаж як інструмент формування смислу та ритму, визначають типи монтажних склеюк і систематизують спостереження у вигляді таблиці. Це сприяє розвитку навичок структурованого аналізу аудіовізуального тексту.

Опанування принципів побудови сцени реалізується через створення сторіборду, що дозволяє візуалізувати майбутній відеопроєкт і зрозуміти логіку розвитку дії. Важливо дотримуватися послідовності, враховувати ритм, композицію та драматургічну функцію кожного кадру. Значна увага приділяється роботі зі звуком, де студент має не лише створити аудіофрагменти, але й усвідомити їх функціональне навантаження у формуванні емоційного впливу. Аналіз звукових компонентів сприяє розумінню ролі аудіо у створенні цілісного медіатвору.

Окремий блок самостійної роботи пов'язаний із вивченням драматургії відеоблогу, що передбачає розробку структури майбутнього відео з урахуванням цільової аудиторії та стилю подачі матеріалу. У цьому контексті важливо демонструвати здатність до логічного мислення, узгодження змісту і форми, а також орієнтацію на конкретного глядача. Практика самоспостереження за власною екранною поведінкою реалізується через відеозапис виступу, що супроводжується письмовим аналізом голосу, міміки та невербальних засобів комунікації. Це сприяє розвитку усвідомленого підходу до формування екранного образу.

Дослідження сучасних медіа та форматів контенту передбачає аналітичну роботу з актуальними платформами, виявлення їхніх особливостей, трендів і специфіки аудиторії. У процесі виконання завдання студент має продемонструвати здатність до узагальнення інформації, критичного осмислення та порівняння різних форматів відеоконтенту. Завершальним етапом є створення власного відеоблогу, який інтегрує всі здобуті знання та навички — від роботи з кадром і звуком до драматургічної побудови та формування екранного образу. Супровідний письмовий звіт дозволяє проаналізувати процес створення проєкту, оцінити досягнуті результати та визначити напрями подальшого професійного розвитку.

Виконання самостійної роботи вимагає від здобувачів відповідального ставлення, дотримання встановлених вимог і термінів, а також активного використання сучасних цифрових інструментів. Оцінювання результатів здійснюється з урахуванням глибини опрацювання матеріалу, логіки викладу, якості виконання практичних завдань, рівня творчого підходу та здатності до аналітичного осмислення власної діяльності.

Форми поточного та підсумкового контролю

Методи навчання

Пояснювально-ілюстративні методи – викладення теоретичного матеріалу під час лекцій із використанням мультимедійних презентацій, прикладів відео та реальних кейсів.

Практичні методи навчання – виконання студентами вправ і творчих завдань під час практичних занять: зйомка, монтаж, робота зі світлом і звуком, розвиток екранного образу ведучого.

Інтерактивні методи – групові дискусії, мозкові штурми, обговорення відеоконтенту, робота у форумах Moodle, взаємооцінювання та колективний аналіз робіт студентів.

Проектно-орієнтоване навчання – створення власних мініпроектів (відеоблогів, коротких сюжетів) від ідеї до реалізації та їх презентація у групі.

Самостійна дослідницька робота – виконання індивідуальних завдань та самостійних проєктів для розвитку творчих навичок, зокрема у форматі онлайн-портфоліо.

Рефлексивні методи – письмові рефлексії та самоаналіз власних робіт для усвідомлення особистого професійного розвитку.

Форми контролю

Форми поточного контролю

Поточний контроль здійснюється протягом семестру та передбачає:

Участь у практичних заняттях – виконання вправ із кадрування, світла, звуку, монтажу, роботи перед камерою.

Виконання індивідуальних завдань, що розміщуються у Moodle (сценарій, відеоролик, письмова рефлексія).

Активність у форумах Moodle – участь у дискусіях, виконання завдань «самопрезентація», есе, коментування робіт одногрупників.

Поточні тести та міні-опитування за темами лекцій і практичних занять.

Перегляд та обговорення студентських робіт з наданням взаємного фідбеку.

Форми підсумкового контролю

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту, який включає:

Теоретичну частину – письмовий тест та відкриті запитання, що перевіряють знання ключових понять курсу.

Практичну частину – захист власного відеопроєкту (блогу) тривалістю 3–5 хвилин із поясненням задуму, використаних засобів кіномови, світла, звуку та монтажу.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Вид діяльності	Зміст та приклади завдань	Години	Максимальна кількість балів
Практичні заняття (поточний контроль)	Виконання завдань під час практичних занять: вправи з кадрування, світла, звуку, монтажу, створення коротких відеофрагментів.	34	25
1. Кадрування, плани, ракурси (заняття 1–5)	Зйомка різних планів і ракурсів, робота з композицією.	–	8

2. Світло, звук, монтаж (заняття 6–12)	Запис звуку, робота зі світлом, базовий монтаж.	–	8
3. Репортаж та підготовка блогу (заняття 13–17)	Зйомка події, презентація та аналіз робіт у групі.	–	9
Активність у форумах Moodle	Онлайн-дискусії та завдання у форумах: • Самопрезентація «Про себе як ведучого» • Есе «Що для мене екранна творчість» • Обговорення прикладів відеоблогів та репортажів • Коментарі до робіт інших студентів.	2	10
Індивідуальні завдання	Виконуються самостійно та завантажуються у Moodle.	6	25
1. Сценарій блогу/сюжету (1–1,5 сторінки).	Структура, логіка, драматургія.	–	8
2. Зйомка та монтаж власного ролика (1–2 хв.).	Якість кадру, звук, монтаж.	–	12
3. Письмова рефлексія	Аналіз процесу створення ролика та самооцінка.	–	5
Підсумковий контроль (іспит)	Теоретична частина: тестові питання + відкриті відповіді. Практична частина: захист власного відеоблогу (3–5 хв.).	–	40
Разом		50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Для реалізації освітнього процесу за курсом «Основи екранної творчості» підготовлено повний комплекс навчально-методичних матеріалів, які розміщені у Moodle та у профілі викладача.

До складу методичного забезпечення входять:

Силабус дисципліни, що містить структуру курсу, теми, систему оцінювання, форми контролю та опис результатів навчання.

Робоча програма дисципліни з календарно-тематичним планом.

Лекційні матеріали у форматі PDF та мультимедійних презентацій (10 лекційних тем).

Методичні матеріали для практичних занять (17 завдань з докладними інструкціями та прикладами).

Індивідуальні завдання для студентів з чіткими вимогами та критеріями оцінювання (сценарій, відеоролик, письмова рефлексія).

Матеріали для самостійної роботи: 10 комплексних тем із описами завдань та інструкціями для їх виконання.

Тестові завдання для поточного та підсумкового контролю знань (Moodle Quiz та Google Forms).

Відеоматеріали та приклади для аналізу (професійні відео та студентські зразки).

Форуми та інструкції для онлайн-дискусій і взаємного оцінювання робіт.

Глосарій термінів курсу, що пояснює основні поняття кіномови та екранної творчості.

Система оцінювання у вигляді таблиць з критеріями для всіх видів навчальної діяльності.

Шаблони та робочі файли для практичної роботи (сторіборди, сценарні форми, чек-листи).

Інструкції з технічного забезпечення курсу, у тому числі для роботи з камерами, світлом, мікрофонами та програмами для монтажу.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

У процесі дистанційного навчання за курсом «Основи екранної творчості» здобувачі використовують мінімально необхідні та доступні засоби для виконання практичних завдань і створення навчальних відеопроєктів:

1. Пристрої для зйомки та комунікації:

смартфон або планшет з камерою (бажано HD/Full HD);

вбудований або зовнішній мікрофон (можна навушники з мікрофоном);

ноутбук або комп'ютер з доступом до інтернету та вебкамерою для участі у заняттях у Zoom чи Google Meet.

2. Базове освітлення:

природне денне світло (зйомка біля вікна);

настільна лампа або доступні побутові світильники для підсвічування обличчя під час зйомки.

3. Програмне забезпечення (безкоштовне або умовно-безкоштовне):

CapCut, VN Video Editor, iMovie – базовий монтаж на смартфоні чи комп'ютері;

Audacity – для обробки звуку та створення простих аудіоефектів;

Canva – створення прев'ю, титрів та простих графічних елементів;

Zoom або Google Meet – участь у лекціях та презентація робіт;

Moodle – завантаження завдань, участь у форумах, проходження тестів.

4. Онлайн-платформи для розміщення та перегляду відео:

YouTube або TikTok – завантаження власних відео для аналізу;

Google Drive – обмін файлами та робота з групою.

Рекомендована література

Основна

1. Безклубенко, С. Д. (2004). Відеологія. Основи теорії екранних мистецтв. К.: Альтерпрес, 328, 4.
2. Горпенко В. Г. Виразальні можливості монтажу. Київ: ДІТМ, 1999. 61 с.
3. Горпенко В. Г. Монтаж: Кіно. Телебачення : Моногр.; Київ: ДІТМ, 272 с.
4. Зубавіна, І. Б. (2006). Екранна культура: засоби моделювання художньої реальності. К.: Інтертехнологія, 157-165.
5. Костюченко О. М. Основи телевізійної журналістики [Текст] : навчальний посібник / О. М. Костюченко. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. – 218 с.

Допоміжна

6. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму: Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : В 5 т. Т. 1. Довиразне зображення. Київ: ДІТМ, 2000. 242 с.
7. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму: Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : В 5 т. Т. 2. Дія - драматургічні засади архітектоніки Київ: ДІТМ, 2000. 118 с.
8. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму: Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : В 5 т. Т. 3, ч. 1. Монтажна архітектоніка фільму. Кадрозчеплення Київ: ДІТМ, 2000. 157 с.
9. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму: Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : В 5 т. Т. 3, ч. 2. Монтажна архітектоніка фільму. Сюжетотворення Київ: ДІТМ, 2000. 146 с.
10. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму: Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : В 5 т. Т. 4, ч. 1. Архітектоніка кольору. Природа. Функції Київ: ДІТМ, 2000. 182 с.
11. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму: Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : В 5 т. Т. 4, ч. 2. Архітектоніка кольору. Видова специфіка кольору Київ: ДІТМ, 2000. 140 с.
12. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму: Режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : В 5 т. Т. 5. Архітектоніка фільму як системне (структурне) утворення Київ: ДІТМ, 2000. 250 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://lib-hdak.in.ua> – сайт бібліотеки Харківської державної академії культури.
2. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
4. www.gender.ru – науково-просвітницький портал.
5. www.gumer.info – електронна бібліотека з гуманітарних наук.
6. <http://freelib.in.ua> – безкоштовна електронна бібліотека.
7. <http://mediatopos.org> – Центр медіа комунікацій і візуальних досліджень ХНЦ ім. В. Н. Каразіна.
8. <https://scholar.google.com/> - Google академія.
9. <https://www.webofknowledge.com> - Web of Science.

Контрольні питання з дисципліни

1. Що таке екранна творчість і які її основні характеристики?
2. У чому полягає специфіка аудіовізуального твору як виду мистецтва?
3. Що таке екранна мова і з яких елементів вона складається?
4. Яка роль кадру в структурі аудіовізуального твору?
5. Які основні принципи композиції кадру?
6. У чому полягає правило третин і як воно застосовується?
7. Що таке візуальний центр кадру та як він формується?
8. Які існують види планів і яка їх драматургічна функція?
9. Як різні плани впливають на емоційне сприйняття глядача?
10. Що таке ракурс і як він впливає на образ?
11. Які існують типи ракурсів і їх функції?
12. Що таке перспектива у кадрі?
13. Які види руху камери використовуються у відео?
14. У чому полягає значення панорами та слідкувального кадру?
15. Яка роль світла в аудіовізуальному творі?
16. Які існують види освітлення?
17. Як світло впливає на створення художнього образу?
18. Які функції звуку у відео?
19. Які види звуку використовуються в аудіовізуальному творі?
20. Що таке саунд-дизайн і його роль у відео?
21. Що таке монтаж і які його основні функції?
22. Які існують види монтажу?
23. Що таке монтажна логіка?
24. Як ритм і темп монтажу впливають на сприйняття відео?
25. У чому полягає правило 180 градусів?
26. Як здійснюється монтаж діалогу?
27. Що таке сцена як драматургічна одиниця?
28. Які елементи драматургії аудіовізуального твору?
29. Що таке сюжет і конфлікт?
30. Яка структура відеоблогу?
31. Що таке наратив у відео?
32. Які особливості драматургії відеоблогу?
33. Що таке екранний образ ведучого?
34. Які складові екранного образу?
35. Яка роль голосу та дикції у роботі ведучого?
36. Яке значення міміки та невербальних засобів комунікації?
37. Як формується взаємодія ведучого з аудиторією?
38. Які особливості контенту для YouTube?
39. Які особливості контенту для TikTok?
40. Що таке медіаформат і як він визначається?
41. Які сучасні тренди відеоконтенту?
42. Що таке контент-план?
43. Які етапи створення аудіовізуального твору?
44. Що таке сценарій і яка його роль?
45. Що таке сторіборд і для чого він використовується?
46. Які основні принципи зйомки відео?
47. Які вимоги до якості відео та звуку?
48. Як оцінити якість аудіовізуального продукту?
49. Як здійснюється аналіз відеороботи?
50. Які критерії оцінювання студентського відеопроєкту?

Навчальне електронне видання

ОСНОВИ ЕКРАННОЇ ТВОРЧОСТІ ВЕДУЧОГО І ВІДЕОБЛОГЕРА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
і спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»
ОП «Ведучий аудіовізуальних проєктів, відеоблогер»

Укладач :
Коваленко Юлія Борисівна,
канд. мистецтвознавства, доцент

Друкується в авторській редакції

План 2026

Адреса видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057)731-13-85. e-mail: nmr-academy@xdak.ukr.education.